

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Οι αντωνυμίες είναι τα μέρη του λόγου (οι λέξεις) που χρησιμοποιούνται αντί των ονομάτων.

Χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

1.Προσωπικές είναι οι αντωνυμίες που αντικαθιστούν τα τρία πρόσωπα του λόγου.

Δηλαδή: εγώ – εσύ - αυτός, αυτή , αυτό. Κλίνονται ως εξής:

ΠΡΩΤΟ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΣΩΠΟ				
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
ονομ.	εγώ	εσύ	εμείς	εσείς
γεν.	εμένα (μου)	εσένα (σου)	εμάς (μας)	εσάς (σας)
αιτιατ.	εμένα (με)	εσένα (σε)	εμάς (μας)	εσάς (σας)
κλητ.	-	εσύ	-	εσείς

ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ						
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ονομ.	αυτός (τος)	αυτή (τη)	αυτό (το)	αυτοί (τοι)	αυτές (τες)	αυτά (τα)
γεν.	αυτού (του)	αυτής (της)	αυτού (του)	αυτών (τους)	αυτών (τους)	αυτών (τους)
αιτιατ.	αυτόν (τον)	αυτήν (την)	αυτό (το)	αυτούς (τους)	αυτές (τις,τες)	αυτά (τα)
κλητ.	-					

Προσοχή: Δεν πρέπει να μπερδεύουμε τα άρθρα, με τους αδύνατους τύπους των προσωπικών αντωνυμιών. Τα άρθρα συνοδεύουν ονόματα, ενώ οι αντωνυμίες, συνοδεύουν ρήματα.

Του Νίκου, της τάξης, του αλόγου. (εδώ έχουμε άρθρα).

Του μίλησα, της έδειξα, του φώναξα. (εδώ έχουμε προσωπικές αντωνυμίες)

Του(προσωπική αντωνυμία) μίλησα του(άρθρο) ανθρώπου

Τον (προσωπική αντωνυμία) έπιασαν τον(άρθρο) κλέφτη

2.Δεικτικές αντωνυμίες.

Δεικτικές λέγονται οι αντωνυμίες, που τις χρησιμοποιούμε για να δείχνουμε κάτι χωρίς να το ονομάζουμε. Αυτές είναι:

1	Αυτός, αυτή, αυτό. Τις χρησιμοποιούμε για να δείξουμε όσα βρίσκονται κοντά μας.
2	(Ε)τούτος, (ε)τούτη, (ε)τούτο. Τις χρησιμοποιούμε για να δείξουμε όσα βρίσκονται πολύ κοντά μας.
3	Εκείνος, εκείνη, εκείνο. Τις χρησιμοποιούμε για να δείξουμε όσα βρίσκονται μακριά μας.
4	Τέτοιος, τέτοια, τέτοιο. Τις χρησιμοποιούμε για να δείξουμε ποιότητα.
5	Τόσος, τόση, τόσο. Τις χρησιμοποιούμε για να δείξουμε ποσότητα.

3.Οριστικές αντωνυμίες.

Οριστικές λέγονται οι αντωνυμίες που ξεχωρίζουν κάτι από άλλα του ίδιου είδους. Οι αντωνυμίες αυτές είναι:

1. Το επίθετο ίδιος, ίδια, ίδιο, και
2. Το επίθετο μόνος, μόνη, μόνο

4. Αόριστες αντωνυμίες .

Αόριστες λέγονται οι αντωνυμίες που φανερώνουν ένα πρόσωπο ή ένα πράγμα αόριστα, χωρίς να το ονομάζουν. Αυτές είναι:

1	Ένας, μια, ένα.
2	Καθένας καθεμιά, καθένα.
3	Κάποιος, κάποια, κάποιον.
4	Κανένας, καμιά, κανένα
5	Κάμποσος, κάμποση, κάμποσο
6	Άλλος, άλλη, άλλ
7	(ο, η, το) δείνα, τάδε
8	κάτι, κατιτί, καθετί.

5.Αναφορικές αντωνυμίες.

Αναφορικές λέγονται οι αντωνυμίες με τις οποίες ολόκληρη η πρόταση αναφέρεται σε μια λέξη. Αυτές είναι: τα άκλιτα που, ό,τι (π.χ. πού είναι τα παιδιά; (κοίταζε σαν παιδί που τα καταλαβαίνει όλα, μάζευε ό,τι έβρισκε, κ.λ.π.)

1. ο οποίος, η οποία, το οποίο.(π.χ. το σχολείο στο οποίο έμαθε τα πρώτα του γράμματα, ο γιατρός του χωριού).
2. όποιος, όποια, όποιο.(π.χ. όποιος έρθει πρώτος, θα πάρει το κύπελλο, όποια γράψει καλύτερα, θα κερδίσει ένα ταξίδι, κ.λ.π.
3. το όσος, όση, όσο(π.χ. φάε όσο θέλεις, τράβα με όση δύναμη μπορείς, ας είναι όσοι θέλουν, κ.λ.π.).

6.Ερωτηματικές αντωνυμίες.

Έτσι λέγονται οι αντωνυμίες που τις χρησιμοποιούμε για να κάνουμε ερωτήσεις. Αυτές είναι:

το απόλυτο τι (δεν κλίνεται)	οι αντωνυμίες ποιος – ποια – ποιο	οι αντωνυμίες πόσος – πόση – πόσο
---------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

7.Κτητικές αντωνυμίες.

Κτητικές λέγονται οι αντωνυμίες που φανερώνουν σε ποιόν ανήκει κάτι. Αυτές είναι:

οι λέξεις: μου, σου, του, της, μας, σας, τους, όταν ακολουθούν ένα ουσιαστικό(βιβλίο μου, θρανίο σου, σπίτι μας, κ.λ.π.)
το επίθετο δικός, δική, δικό.(δικό μου βιβλίο, δικό σου θρανίο, δική σου σάκα, δικό του παιχνίδι, κ.λ.π.).

Προσοχή: Δεν πρέπει να μπερδεύουμε τις κτητικές αντωνυμίες με τις προσωπικές. Οι κτητικές αντωνυμίες μπαίνουν ύστερα από ουσιαστικό, ενώ οι προσωπικές, συνοδεύουν ρήμα.

Το σπίτι μου, ο σκύλος μας, η μητέρα της (κτητικές αντωνυμίες)

Μίλησέ μου, μας έδειξε, της είπε (προσωπικές αντωνυμίες)

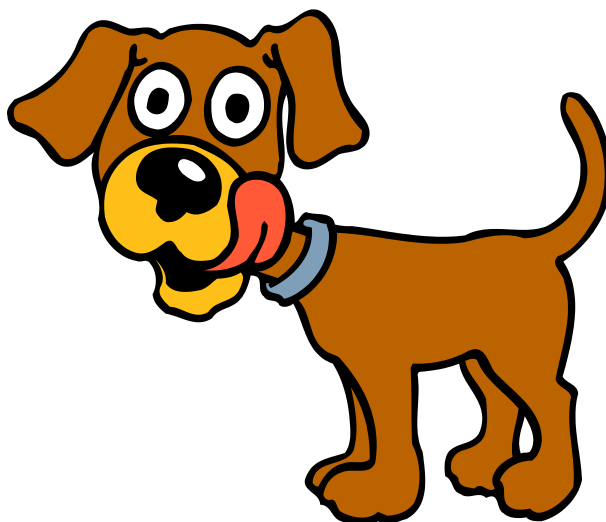
Το είπαμε του σκύλου μας(προσωπική αντωνυμία) κι ο σκύλος της ουράς του(κτητική αντωνυμία)

Δεν μου(προσωπική αντωνυμία) μιλάει για τον καημό του(κτητική αντωνυμία)

8.Αυτοπαθείς αντωνυμίες.

Αυτοπαθείς λέγονται οι αντωνυμίες που φανερώνουν, πως το ίδιο πρόσωπο που ενεργεί, το ίδιο δέχεται και την ενέργεια αυτή. Αυτές είναι:

Τον εαυτό μου, τον εαυτό σου, τον εαυτό του.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να συμπληρώσετε με την κατάλληλη οριστική αντωνυμία τα κενά των παρακάτω προτάσεων:

Αρχηγός των Ελλήνων στη μάχη, ήταν ο ο Κολοκοτρώνης.

Η Μαρία κατόρθωσε και έλυσε της το πρόβλημα.

Στα εγκαίνια ήταν παρών ο ο πρόεδρος της εταιρίας.

Αν θέλεις να κάνεις κάτι ξεκίνα το σου.

Αυτή τη χάρη μου τη ζήτησε ο ο αρχηγός.

Όλο αυτό το φαγητό το έφαγε του.

Καθάρισε όλο το σπίτι της.

Αυτό το παιδί κάθετα του.

Εκείνος ο άνθρωπος ζει του.

Τη συνέντευξη την έδωσε ο ο πρωθυπουργός της χώρας

2. Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τις αντωνυμίες που βρίσκονται στην παρένθεση:

(*τι, εκείνο, κανένας, αυτό, ποιο, κάμποσες, κάποια*)

..... είναι το παιδί;

Έχει φύγει μέρες.

..... θα κάνουμε τώρα;

..... δε θέλει να παίξει με το παιχνίδι.

..... μέρα θα πάμε εκδρομή.

3. Αντιστοιχίζω τις αντωνυμίες με την κατηγορία στην οποία ανήκουν:

τούτος		ποιος
εμένα	δεικτικές	κάποιος
κανείς	προσωπικές	τι
τέτοιος	αόριστες	άλλος
αυτός	ερωτηματικές	εκείνος
καθένας		μερικοί
πόσος		εσάς
μας		τόσος

4. Υπογραμμίζω με κόκκινο τις κτητικές αντωνυμίες και με πράσινο τις προσωπικές αντωνυμίες στις παρακάτω προτάσεις :

☹ Σας άρεσε η προσπάθειά μας ;

☹ Έχουν όλοι οι επιβάτες τη θέση τους ;

☹ Τους κάλεσαν στη γιορτή τους.

☹ Μας τελείωσαν τα καύσιμα.

☹ Είχε τα δικά του έξοδα, του φορτώθηκαν κι εσύ ...

5. Υπογραμμίζω τις αντωνυμίες και γράφω το είδος τους.

☞ Ποιος θέλει να παίξει ποδόσφαιρο;

☞ Θα παίξουμε με το δικό μου παιχνίδι.

☞ Μόνο ο εαυτούλης σου σε νοιάζει και τίποτε άλλο.

☞ Τι έγινε μ' εσάς τους δυο και δε μιλάτε;

☞ Πόσο χρονών είσαι;

☞ Ποιος θα με βοηθήσει να λύσω το πρόβλημα;

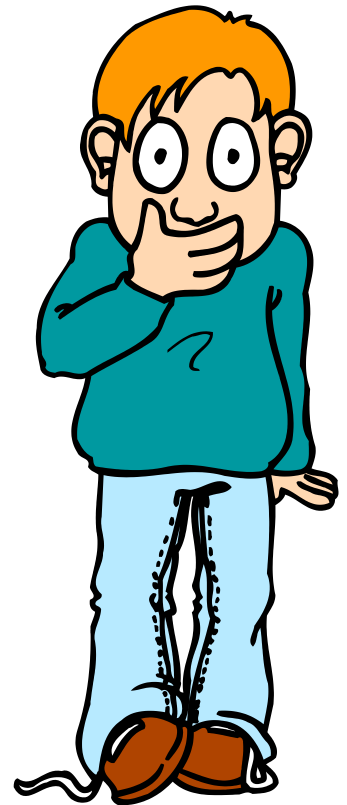
☞ Μερικά πράγματα δε λέγονται.

☞ Δε μου είπες πώς τα περάσατε χθες;

☞ Πότισες τον κήπο σου;

☞ Κάνει υγιεινή διατροφή γιατί προσέχει που τον αυτό του.

☞ Η μαμά είπε στο γιο της να πιει το γάλα του.

6.Στις παρακάτω προτάσεις να συμπληρώσεις τα κενά με τις κατάλληλες αυτοπαθείς αντωνυμίες:

Ο παππούς ξαναβρήκε μόλις γύρισε στο χωριό.

Αγάπα τον πλησίον σου όπως

Ο γιατρός τής είπε να προσέχει καλύτερα

Εμάς δεν μας νοιάζει τίποτα παρά μόνο ο

Παιδιά, να προσέχετε

7. Να συμπληρώσεις τα κενά και στη συνέχεια να αναγνωρίσεις το είδος της αντωνυμίας:

α) Φεύγεις κι

β) Ναι, φεύγω κι.....

γ) Δεν αναγνώριζα τον.....μου.

δ) Ήταν εγωιστές. Κοίταζαν μόνο τους.....τους.

ε) Το πρόβλημα το έλυσε.....του, χωρίς να τη βοηθήσει κανένας.

στ) Τελευταία ήρθε και.....ο Ξέρξης για να τους δώσει θάρρος.

ζ) Πρέπει να έχουμε στο νου μας ότι το μέρος.....είναι επικίνδυνο.

η) Ο πατέρας μου.....Χριστούγεννα μου παίρνει δώρο.

θ) Ήταν.....το πλήθος, ώστε δεν μπορούσαμε να περάσουμε.

ι).....σου τα είπε αυτά; Τον ξέρω;

ια)επιπολαιότητες είναι αυτές;

ιβ)παιδί είναι; Ποιοι είναι οι γονείς του;

ιγ) Είναι.....μέσα;

ιδ) Μην ακούς τι σου λέει ο.....και ο.....

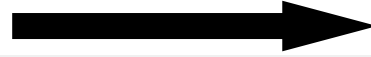
α..... β..... γ..... δ.....

ε..... στ..... ζ..... η.....

θ..... ι..... ια..... ιβ.....

ιγ..... ιδ.....

8. Παρατηρώ, ψάχνω και βρίσκω διάφορες αντωνυμίες .Οι λέξεις είναι γραμμένες οριζόντια και κάθετα. Τις χρωματίζω μία μία απαλά με ένα ανοιχτό χρώμα, π. χ κίτρινο

Ε	Γ	Ω	Σ	Τ	Α	Τ	Ρ	Ξ	Ο	Χ	Α	Ε	Σ	Υ	Ε	Θ
Κ	Α	Π	Ο	Ι	Ο	Ι	Χ	Σ	Β	Η	Ε	Σ	Α	Σ	Κ	Π
Ε	Σ	Ε	Ε	Τ	Ο	Π	Δ	Σ	Ν	Ο	Μ	Ε	Ρ	Ι	Κ	Α
Ι	Δ	Ι	Ο	Σ	Γ	Ο	Γ	Ε	Ρ	Λ	Β	Ν	Ν	Ν	Μ	Κ
Ν	Σ	Μ	Β	Ξ	Ε	Τ	Ι	Ο	Θ	Θ	Κ	Α	Τ	Ι	Υ	Π
Ο	Ζ	Δ	Ε	Ρ	Ξ	Α	Λ	Λ	Ο	Ι	Α	Ω	Μ	Χ	Λ	Π
Σ	Α	Σ	Ε	Φ	Σ	Ν	Κ	Ο	Ψ	Ε	Μ	Ε	Ν	Α	Μ	Ι
Σ	Ξ	Φ	Ν	Π	Ο	Σ	Η	Υ	Ο	Θ	Π	Π	Ξ	Ν	Σ	Λ
Ψ	Ε	Τ	Τ	Ο	Σ	Ο	Ε	Ω	Φ	Μ	Ο	Ν	Ο	Σ	Ξ	Κ
Α	Λ	Λ	Ο	Σ	Κ	Α	Ν	Ε	Ι	Σ	Σ	Ν	Ρ	Τ	Ψ	Ζ
Θ	Π	Θ	Σ	Ο	Α	Ρ	Ε	Ε	Κ	Π	Ο	Ι	Ο	Σ	Β	Ω
Τ	Ο	Σ	Ο	Σ	Υ	Λ	Ε	Μ	Ε	Ι	Σ	Ξ	Δ	Φ	Τ	Γ
Ε	Σ	Ε	Ι	Σ	Σ	Δ	Κ	Α	Ν	Ε	Ν	Α	Σ	Φ	Γ	Λ
Γ	Ο	Ε	Τ	Ο	Υ	Τ	Ο	Σ	Φ	Γ	Ρ	Σ	Σ	Ι	Υ	Η

